

December 2000

Volume 2 , Issue 9

บทบรรณาธิการ

BRT Newsletter ฉบับนี้จัดทำขึ้นเป็นฉบับพิเศษ เพื่อนำเสนอผลการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 4 ซึ่งได้จัดไปแล้วเมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่จังหวัดพิษณุโลก โดยได้รับความสนใจจากนักวิจัย และนักศึกษาเป็นอย่างมาก

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอขอบคุณผู้ประสานงาน รวมไปถึงผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านที่ได้สร้างสีสันและบรรยากาศที่ดี จนทำให้การประชุมประสบความสำเร็จดังเช่นทุกครั้งที่ผ่านมา

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา: ศ. วิสุทธิ ไบไม่

กองบรรณาธิการ:

ฝ่ายเลขานุการโครงการ BRT

โครงการ BRT

ชั้น 15 อาคารมหานครฮิบซั่ม

539/2 ถนนศรีอยุธยา

แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี

กรุงเทพฯ 10400

Tel: 642 5322-31 Ext. 255-263

Fax: 642 5163

<http://brt.biotec.or.th>

Email: eed@biotec.or.th

การประชุมวิชาการประจำปี

โครงการ BRT ครั้งที่ 4

วันที่ 9-12 ตุลาคม 2543

ณ โรงแรมอินทร์ลาภูน จังหวัดพิษณุโลก

❀ สรุปภาพรวมของการประชุม ❀

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT) ร่วมกับภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จัดการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 4 ในระหว่างวันที่ 9-12 ตุลาคม พ.ศ. 2543 ที่โรงแรมอมรินทร์ลาภูน จ. พิษณุโลก เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพของโครงการ BRT และเพื่อเป็นเวทีพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการของนักชีววิทยาพื้นฐานเขตร้อนในประเทศไทย การประชุมวิชาการประจำปีของโครงการ BRT ถือเป็นการประชุมที่จะต้องปฏิบัติทุกปี แต่การประชุมฯ ในปีนี้มีความหมายพิเศษกว่าทุกปีที่ผ่านมา เนื่องจากโครงการ BRT ได้ดำเนินงานมาครบรอบ 5 ปี ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการดำเนินงานในเฟสแรก กิจกรรมของการประชุมฯ จึงได้มุ่งเน้นการทบทวนสถานภาพขององค์ความรู้ในกลุ่มสิ่งมีชีวิต และสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพทั้งที่มีอยู่เดิม และที่เพิ่มขึ้นจากการศึกษาวิจัยในช่วงเวลาที่ผ่านมา เพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ และหาทิศทางการดำเนินงานของโครงการ BRT ในอีก 5 ปีข้างหน้า

การประชุมฯ ครั้งนี้ มีผู้ลงทะเบียนมากถึง 527 คน (เพิ่มขึ้น 15% จากการประชุมประจำปีครั้งที่แล้ว) แบ่งเป็นผู้รับทุนของโครงการ BRT 220 คน คณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการบริหาร รวมทั้งผู้รับเชิญ 48 คน ผู้สนใจซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการ อาจารย์ นิสิตนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน สถาบันการวิจัย สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรม กอง รัฐวิสาหกิจ องค์การพัฒนาเอกชน ตลอดจนโรงเรียนและวิทยาลัย 201 คน นอกจากนี้ยังมีนักศึกษา อาจารย์ และสื่อมวลชน เข้าร่วมสังเกตการณ์อีก 58 คน จากจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละปี (ตารางที่ 1) จะเห็นว่าการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ได้รับความสนใจมากขึ้นเป็นลำดับ แสดงถึงความสนใจและความตื่นตัวอย่างต่อเนื่องของนักวิชาการและนักศึกษาในการศึกษาวิจัย ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

กิจกรรมในการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 4 ยังคงมีความหลากหลายเช่นเดียวกับการประชุมทุกครั้งที่ผ่านมา อาทิ การบรรยายพิเศษ การเสวนาและอภิปรายทางวิชาการ การแสดงในพิธีเปิดการประชุม ซึ่งในปีนี้ได้รับเกียรติจากศิลปินแห่งชาติ ครูแจ้ง คล้ายสีทอง มาขับกลอนเสภา “บอกกล่าวเล่าความ...ถึงนิยาม BRT” ซึ่งเป็นที่ประทับใจของผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน นอกจากนี้ยังมีการแสดงรำกลองมิ่งคละ ซึ่งได้ถ่ายทอดวิถีชีวิตของหนุ่มสาวชาวบ้านในอดีต โดยคณะนักแสดงจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม และในระหว่างงานเลี้ยงรับรองยังมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย โดยคณะนักแสดงจากสถาบันเดียวกันอีกด้วย นับเป็นการผสมผสานและสร้างสุนทรียภาพให้แก่นักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์อีกทางหนึ่ง ส่วนกิจกรรมเสริมในระหว่างการประชุมก็มีการประกวดโปสเตอร์ดีเด่น การประกวดเขียนการ์ตูนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในภาคสนามสำหรับเอกสารวิชาการที่แจกในที่ประชุมฯ นั้น นอกจากรายงานประจำปีโครงการ BRT ปี 2543 และรวมบทความย่อโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT แล้ว ยังมีการจัดทำหนังสือบทความปริทัศน์งานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งนับเป็นการจารึกงานวิจัยด้านนี้เป็นครั้งแรกของประเทศไทย

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT

	ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2540	ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2541	ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2542	ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2543
จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	350	381	457	527
- ผู้รับทุน	137	170	180	220
- ผู้สนใจ	100	150	221	201
- กรรมการและผู้รับเชิญ	48	61	56	48
- ผู้สังเกตการณ์	65	40	50	58
จำนวนโปสเตอร์	60	117	153	140

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อแสดงถึงสถานภาพขององค์ความรู้พื้นฐานด้านชีววิทยาที่เราถืออยู่ โดยจัดเป็นกลุ่มชนิดสิ่งมีชีวิต และกลุ่มสาขาวิชาการรวม 22 เรื่อง สำหรับใช้ในการพิจารณาแนวทางการวิจัยเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดหายไป หรือที่ยังไม่ได้ดำเนินการ เพื่อเป็นฐานรากสำคัญในการบริหารจัดการการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพภายในประเทศอย่างยั่งยืนสืบไป

การบรรยายทางวิชาการในการประชุม มุ่งเน้นการทำความเข้าใจกับความคาดหวังต่อโครงการ BRT ที่จำเป็นต้องปรับวิธีการทำงานให้มีจุดเน้นเพื่อสร้างให้เกิดพลัง โดยการชักชวนให้นักวิจัยคิดในทิศทางของการผสมผสานมุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการมุ่งเน้นการวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม ทาวิธิการที่จะใช้ความถนัดและเชี่ยวชาญของแต่ละคนมาร่วมทำงานที่มีเป้าหมายในการประยุกต์มากขึ้น ข้อคิดเห็นที่ได้จากการบรรยาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิรับเชิญในการประชุม เริ่มต้นจาก ดร.อำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี ซึ่งให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมวิชาการประจำปีของโครงการ BRT ทุกครั้ง ซึ่งรวมถึงครั้งนี้ด้วย การบรรยายพิเศษของ ศ.เสนห์ จามริก จากสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาอีสาน เรื่อง “ความหลากหลายทางชีวภาพในมุมมองทางด้านเศรษฐศาสตร์” ซึ่งได้ให้ข้อคิดว่า Creative Science จะได้มาจากการทำความเข้าใจกับธรรมชาติของโลกและธรรมชาติของจิต ซึ่งเป็นปรัชญาในพุทธศาสนาอยู่แล้ว การศึกษาวิจัยที่แยกระหว่างสสารกับจิตจะไม่สามารถให้คำตอบกับมนุษย์ได้ ทำอย่างไรองค์ความรู้จากการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ จึงจะลงไปสร้างขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้การฟื้นฟูฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถต้านทานอิทธิพลกระแสโลกได้ ดังนั้นวัฒนธรรมของการเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพจึงน่าจะเป็นหลักนำเศรษฐกิจการเมืองไทยในอนาคต

จากนั้น ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง รองเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ ได้บรรยายพิเศษเรื่อง “สถาบันราชภัฏและการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” ได้ชี้ให้เห็นโครงสร้างและฐานของสถาบันราชภัฏที่น่าจะเป็นโอกาสสร้างความร่วมมือกับโครงการ BRT ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นได้ ตามด้วยการบรรยายทางวิชาการเรื่อง “Virus and Co-evolution” โดย Prof. Jean-Paul Gonzalez จาก Institute of Research for Development (IRD) ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งได้เปิดมุมมองการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในแนวลึก โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตซึ่งอยู่ร่วมกันและมีวิวัฒนาการร่วมกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งเป็นรากฐานของความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตในปัจจุบัน ต่อจากนั้น มีการอภิปรายเรื่อง “ความปลอดภัยทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม” โดย ผศ. สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ศสช.) ศ. เกษม จันทน์แก้ว คณบดีคณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร และนายวิชา ธิติประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองพันธุ์พืชแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร ซึ่งมี ดร. นเรศ ดำรงชัย นักวิจัยนโยบายและแผนจาก ศช. เป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งทำให้นักวิจัยได้รับความรู้และความสำคัญของเรื่องนี้ที่ควรทราบ สำหรับการเสวนาระหว่างหน่วยงานให้ทุน โดย ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช ผู้อำนวยการ สกว., รศ. มรกต ตันติเจริญ ผู้อำนวยการ ศช. และ

ผศ. สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์ ผู้อำนวยการ ศลช. ดำเนินรายการโดย ดร. ฉวีวรรณ หุตะเจริญ ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมป่าไม้ กรมป่าไม้ เป็นการแสดงความคิดเห็นของหน่วยงานให้ทุนต่อการดำเนินงานของโครงการ BRT ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา และให้ข้อมูล ตลอดจนความคาดหวังที่มีต่อโครงการ BRT ในอีก 5 ปีข้างหน้า

หลังจากที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้เกิดภาพขึ้นในใจถึงความคาดหวัง และวิธีการทำงานที่จำเป็นต้องมีการร่วมมือกับคนต่างสาขามากขึ้นพร้อมกับการผสมผสานมิติทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นแล้ว การประชุมฯ ในวันที่สอง ได้มีการประชุมกลุ่มย่อยตามกลุ่มสิ่งมีชีวิตและสาขาวิชาการรวม 7 กลุ่ม ได้แก่ สาหร่ายและแพลงก์ตอน, จุลินทรีย์และไลเคน, แมลง, พืช, สัตว์ นิเวศวิทยาและภูมิปัญญาท้องถิ่น และพันธุศาสตร์ เพื่อเสนอให้เห็นภาพรวมของการวิจัยด้านนั้นๆ ก่อน แล้วจึงระดมความคิดเห็นเชิงทิศทางในอนาคตตลอดจนข้อสรุป แต่ละกลุ่มจะมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติคล้ายๆ กัน คือข้อเสนอเรื่องการสร้างฐานข้อมูลที่จำเป็น การแก้ไขปัญหอุปสรรคในทางปฏิบัติ ซึ่งเหล่านี้เพื่อจะเอื้อให้แนวทางของการทำงานร่วมกันได้มากขึ้น ข้อสรุปที่ได้จากกลุ่มนิเวศวิทยาและภูมิปัญญาท้องถิ่นค่อนข้างน่าสนใจ กล่าวคือ ได้มีการกำหนดให้มีการเลือกพื้นที่ในการศึกษาวิจัย โดยใช้ลักษณะของพื้นที่เป็นเกณฑ์ อาทิ พื้นที่เสื่อมโทรมและเสี่ยงต่อการสูญเสียทรัพยากรชีวภาพ พื้นที่ที่อาจเกิดปัญหาขัดแย้งหรือเพื่อสร้างความ

เข้าใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ที่จะมีผลกระทบเชิงนิเวศ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการศึกษาเชิงพื้นที่ และพื้นที่ที่ต้องการปรับเปลี่ยนเชิงนโยบายพร้อมกันนั้นก็ได้กำหนดหัวข้อการวิจัย (theme) ที่นำศึกษาเสนอไว้ เช่น การจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น การสร้างเครื่องมือ/กระบวนการเพื่อให้เกิดการจัดการอย่างยั่งยืน ระบบข้อมูลทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่ รูปแบบการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาและเฝ้าระวังทรัพยากรชีวภาพ ผลกระทบด้านกฎหมาย กลไกทางชีวภาพตามธรรมชาติที่นำมาประยุกต์ใช้ได้ เป็นต้น

รายการในวันสุดท้ายเป็นการให้ความรู้และแง่คิดของการศึกษาวิจัยที่เชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์ ซึ่งวิทยากร 4 ท่าน นอกจากบรรยายว่ามีการศึกษาอะไรไปบ้างแล้ว ยังได้ชี้แนะให้เห็นถึงการใช้อย่างไรจากทรัพยากรชีวภาพ ซึ่งจะเป็นช่องทางให้มีการทำวิจัยต่อได้ วิทยากรที่มาบรรยายเริ่มต้นที่ รศ. วันชัย ดีเอกนามกุล จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สรุปสถานภาพเชิงปริมาณของการสนับสนุนโครงการวิจัยในสาขาต่างๆ ของโครงการ BRT แล้วชี้ให้เห็นถึงการวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยในอนาคต ดร. วีระชัย ณ นคร ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ บรรยายในหัวข้อ “การใช้ประโยชน์จากพืช” ผศ. สุเทพ ไวยครุฑธาดา จากมหาวิทยาลัยมหิดล บรรยายเรื่อง “การใช้ประโยชน์จากเชื้อจุลินทรีย์” อจ. คณิต สุวรรณบริรักษ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บรรยายเรื่อง “การใช้ประโยชน์จาก

สิ่งมีชีวิตในทะเล” และ ญญ. ดวงรัตน์ เขียวชาญวิทย์ จากโรงพยาบาลบางกระพุ่ม จ. พิษณุโลก บรรยายเรื่อง “การใช้สมุนไพรเพื่อทดแทนยาแผนปัจจุบัน” สุดท้ายเป็นรายการเสวนาระหว่างนักวิจัย นักศึกษากับเจ้าหน้าที่ของโครงการ BRT เพื่อรับรู้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมาและเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในอนาคต

การประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 4 จบลงด้วยความประทับใจอีกครั้งหนึ่ง ฝ่ายเลขานุการฯ ต้องขอขอบคุณคณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการบริหารที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการประชุมฯ รวมทั้งผู้บรรยายทางวิชาการและผู้ประสานงานการประชุมตลอดจนผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือทางวิชาการ และได้ร่วมพลังทางความคิดและวิสัยทัศน์ซึ่งสามารถนำมาเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานของโครงการ BRT ในระยะที่ 2 ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ขอขอบคุณผู้บริหารและทีมงานจากมหาวิทยาลัยนเรศวร และจากสถาบันราชภัฏ

พิบูลสงคราม ที่ได้เอื้ออำนวยความสะดวกจนการประชุมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สุดท้ายนี้ รศ. สุชาติา ชินะจิตร ผู้อำนวยการฝ่าย 3 สกว. ได้ฝากข้อคิดเห็นให้แก่นักวิจัยถึงแนวทางการรวมพลังการทำงาน ซึ่งอยู่ที่จินตนาการที่นักวิจัยจะนำมาใช้ ในขณะที่เดียวกันทางโครงการ BRT ก็ต้องนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ มาพิจารณาต่อให้มีความคมชัดขึ้น จนเห็นทิศทางที่มีระดับความสำคัญ และมีความเป็นไปได้ในอันที่จะใช้วัฒนธรรมการเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพมาพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ในอันที่จะเป็นหลักนำเศรษฐกิจการเมืองในอนาคตดังที่ ศ. เสน่ห์จามริก ได้บรรยายฝากไว้ในตอนต้น

บทกลอนเสภา บอกกล่าวเล่าความ...ถึงนิยาม BRT

ความร่วมมือสื่อสายใยในชีวภาพ
สองหน่วยงานสานกำเนิดเกิดสัมพันธ์
สกว. พร้อมสรรพสนับสนุน
ทั้ง ศช. นำเทคโนโลยีมีขั้นตอน
ทุกกิจกรรมนำไทยให้ก้าวหน้า
งานก้าวไกลพัฒนาครบห้าปี
“เจ็ดโปรแกรม” ส่งเสริมเพิ่มธรรมชาติ
ทั้งมอบทุนทำวิจัยไม่เชิดชู
หนึ่ง...ทำให้รู้ “ไทยมีหลากหลายชีวภาพ”
สอง... “ติดตามผลกระทบ” ครบอัตรา
สาม...สร้างสรรค์ “ภูมิปัญญา” พัฒนาถิ่น
สี่... “สารสนเทศ” เขตข้อมูลพูนราชภัฏรัฐ
ห้า... “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” เพิ่ม
หก...ประยุกต์ “เทคโนโลยี” มีแนวทาง
เจ็ด... “ศึกษานโยบายระดับชาติ”
“ทรัพยากร” จัก “ยั่งยืน” สดชื่นตลอด
องค์ความรู้ทั้งมวลหมายในกายหน้า
ประสานโลกรักษ์ชีวภาพซึ่งซาบใจ

ร่วมชิมชาบ “บิอาร์ที” ที่รังสรรค์
สร้างชีวันสรรคุณค่า “ทรัพยากร”
เสริมกองทุนการวิจัยไกลกระฉ่อน
ล้วนสะท้อนถึงที่มา “บิอาร์ที”
สืบสานค่าส่งเสริมคุณหนูวิถี
ผลงานลือรือกว่าเรื่องงามเฟื่องฟู
นำบทบาท “อนุรักษ์” หลักเคียงคู่
โลกรับรู้เกียรติยศงดงามตา
“สำรวจ” ทราบ “นิเวศ” เสริมเพิ่มศึกษา
“วิเคราะห์” หา “การเปลี่ยนแปลง” แหล่งพลวัต
เพื่อชีวัน เศรษฐกิจ มิติดัด
งามเด่นชัดเชิดชูชื่อ “สื่อ” นำทาง
พร้อมส่งเสริม “การอบรม” สมสรรค์สร้าง
“เผยแพร่” อย่างครอบคลุมทุกกลุ่มชน
เพื่อสามารถ “รวมข้อมูล” เกื้อกูลผล
เมื่อทุกคน “รู้จักษา” พาก้าวไกล
จักนำพาให้ประสบพบสิ่งใหม่
“โลกสดใสสมคุณค่า...บิอาร์ที”

นายวิษณุ พุ่มสว่าง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ
ประพันธ์ในนามโครงการ BRT

❀ ผลการประชุมวิชาการกลุ่มย่อย ❀

การประชุมวิชาการโครงการ BRT ครั้งที่ 4 ไม่มีการบรรยายเสนอผลงานวิจัย แต่ได้จัดการประชุมวิชาการออกเป็นกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ตามชนิดสิ่งมีชีวิตและตามสาขาวิชาการ ได้แก่ กลุ่มสาหร่ายและแพลงก์ตอน, กลุ่มจุลินทรีย์และไลเคน, กลุ่มแมลง, กลุ่มพืช, กลุ่มสัตว์, กลุ่มนิเวศวิทยาและภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มพันธุศาสตร์ และกลุ่มการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ เพื่อให้นักวิจัย นักวิชาการ นิสิตนักศึกษาจากสถาบันการศึกษา สถาบันการวิจัย และหน่วยงานราชการและเอกชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ มาประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย ตลอดจนทิศทางการวิจัยในอนาคตที่ควรจะได้รับ การสนับสนุนจากแหล่งทุน ผลการประชุมกลุ่มย่อยจึงเป็นพลังความคิดและวิสัยทัศน์ที่สามารถนำมาเป็นพื้นฐานการดำเนินงานสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพภายใต้การดำเนินงานของโครงการ BRT ในระยะที่ 2 ได้เป็นอย่างดี ซึ่งพอสรุปผลการประชุมได้ดังนี้

➤ กลุ่มสาหร่ายและแพลงก์ตอน

การวิจัยที่ไม่ก้าวหน้าในอดีตเกิดจากปัญหาขาดแคลนบุคลากรนักวิจัยที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทยที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ในปัจจุบัน จึงควรสร้างบุคลากรวิจัยรุ่นใหม่ และจัดให้มีการรวมกลุ่มนักวิจัย เพื่อให้มีความเชื่อมโยงของงานวิจัยอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการฝึกอบรมการจำแนกชนิดสาหร่ายและแพลงก์ตอน และจัดให้มีระบบฐานข้อมูลและตัวอย่างอ้างอิง (type specimen) โดยอาจเจาะจงพื้นที่ในแหล่งน้ำที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศและการเกษตรกรรม เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพน้ำที่เกิดขึ้นในรอบปี พร้อมกันนี้ควรสนับสนุนงบประมาณการวิจัยอย่างต่อเนื่องและระยะยาวเพื่อให้เกิดผลงานที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต

➤ กลุ่มจุลินทรีย์และไลเคน

การสนับสนุนงานวิจัยด้านนี้ที่ผ่านมา เป็นการศึกษาเพื่อการใช้ประโยชน์มากกว่าเพื่อการอนุรักษ์ แต่งานวิจัยจุลินทรีย์เชิงอนุรักษ์อย่างเป็นทางการ

ระบบได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ แต่ต้องการบุคลากรที่มีประสบการณ์ด้านอนุกรมวิธานและมีความรู้ในการเก็บรักษาจุลินทรีย์เฉพาะชนิด อีกทั้งต้องการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสม ตลอดจนงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยมีนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านอนุกรมวิธานจุลินทรีย์และด้านการเก็บรักษาจุลินทรีย์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากตำแหน่งงานที่รองรับมีจำกัด การจัดจำแนกจุลินทรีย์ที่ผ่านมายังจำเป็นต้องพึ่งพานักวิจัยผู้ชำนาญการจากต่างประเทศและนำผลงานไปตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติเป็นจำนวนมาก โดยที่นักวิจัยไทยไม่ได้ร่วมเรียนรู้วิชาการและประสบการณ์เท่าที่ควร ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่งสำหรับนักวิชาการไทย

➤ กลุ่มแมลง

ที่ประชุมกลุ่มได้สรุปประเด็นหลักที่ควรได้รับการพิจารณาในการศึกษาวิจัยด้านแมลง ดังนี้: การศึกษาอนุกรมวิธาน, การประสานงานระหว่างนักวิจัย, สถานภาพของแมลงชนิดที่ต้องอนุรักษ์, ปัญหาการเข้าทำวิจัยในพื้นที่ป่าไม้, เอกสารอ้างอิงทางวิชาการ, การเชื่อมโยงและการเผยแพร่ข้อมูลวิจัยและการจัดการข้อมูลวิจัย พร้อมกันนี้ที่ประชุมได้จัดให้มีผู้แทนที่จะรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ประสานงานการติดต่อระหว่างกลุ่มย่อยๆ ตามประเด็นหลักดังกล่าวด้วย

➤ กลุ่มพืช

ปัญหาและอุปสรรคใหญ่ในการวิจัยพืช คือ พรรณไม้ต้นแบบ (type specimen) ที่ใช้อ้างอิงมักจะมีอยู่ในพิพิธภัณฑ์พืชของต่างประเทศ และตัวอย่างพรรณไม้แห้งที่มีอยู่ในพิพิธภัณฑ์พืชของไทยก็ไม่สมบูรณ์ หรือขาดการทบทวนในเรื่องชื่อวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้อง ที่ประชุมกลุ่มพืชได้เสนอให้มีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและยาวนานเพื่อการศึกษาวิจัยแบบเน้นพื้นที่ และศึกษาพืชเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการสูญพันธุ์และให้มีความร่วมมือระหว่างผู้วิจัยต่างสาขา ส่งเสริมให้มีการศึกษาด้านชีวอนุกรมวิธาน (Biosystematics), Phylogenetics และ Molecular Systematics เพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากพืชอย่างจริงจัง

➤ กลุ่มสัตว์

การวิจัยทางด้านสัตว์ที่ผ่านมาเน้นการศึกษาด้านอนุกรมวิธานมากกว่างานทางด้านนิเวศวิทยาและวิวัฒนาการ และศึกษาในสัตว์มีกระดูกสันหลังมากกว่าสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่ถูกมองข้ามความสำคัญไป เช่น ไส้เดือน กิ้งกือ แมงป่อง แมงมุม หอยทะเล เม่นทะเล ปลาทะเล ปลาวาฬ ปลาโลมา เป็นต้น เนื่องจากขาดแคลนนักอนุกรมวิธานที่เชี่ยวชาญเพราะขาดตำแหน่งงานรองรับในอดีต การวิจัยที่ผ่านมายังขาดความเชื่อมโยงกับศาสตร์ด้านอื่นๆ ที่ประชุมกลุ่มสัตว์จึงได้เสนอแนวทางการวิจัยในอนาคตในเรื่อง information system, การเก็บตัวอย่างแบบ long-term planning (tissue sample และ voucher specimen) และให้มีการศึกษาวิจัยแบบบูรณาการจากหลายๆ สาขา เช่น taxonomy, ecology genetics, evolution, paleobiology เป็นต้น

➤ กลุ่มนิเวศวิทยาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มนี้ได้ข้อสรุปเป็นประเด็นหลักๆ ว่าการเรียนการสอนนิเวศวิทยายังมีตัวอย่างในประเทศไทยน้อย ทั้งๆ ที่ได้มีการศึกษามาพอสมควรแล้ว ในขณะเดียวกันปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทยจำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานด้านนิเวศวิทยา ซึ่งควรจะเป็นความรู้ที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมและแก้วิกฤติ หัวข้อการวิจัยในอนาคตควรเป็นเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น ในพื้นที่อนุรักษ์และมีความสำคัญต่อชุมชน การสร้างเครื่องมือหรือกระบวนการเพื่อให้เกิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนแบบมีส่วนร่วมควรรวบรวมและถ่ายทอดความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และการศึกษาผลกระทบของนโยบายของรัฐ เช่น กฎหมายและการศึกษาภาคหรือกระบวนการของระบบนิเวศเพื่อการประยุกต์ใช้หรือการจัดการที่เหมาะสมเป็นต้น ส่วนพื้นที่เพื่อการวิจัยควรเป็นพื้นที่เสื่อมโทรมและพื้นที่ที่มีความขัดแย้งสูง ซึ่งอาจ

เป็นพื้นที่ที่มีประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการจัดการ พื้นที่ที่สามารถได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ที่มีแนวโน้มว่าสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ และประเด็นที่สำคัญ คือ ควรเพิ่มบุคลากรด้านนิเวศวิทยาด้วยการให้ทุนนักศึกษาปริญญาโท-เอก หรือในลักษณะจ้างทำวิจัยในโจทย์วิจัยที่ต้องการสร้างองค์ความรู้เร่งด่วน และถ่ายทอดความรู้ด้านนี้ไปยังองค์กรชุมชน กลุ่มชาวบ้านและในกลุ่มครูท้องถิ่น

➤ กลุ่มพันธุศาสตร์

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยที่ผ่านมาทางด้านการศึกษา cytogenetics (สำหรับ species identification), genetic diversity และ evolution คือ การศึกษาวิจัยด้าน cytogenetics ในประเทศไทยมีความพร้อมในระดับหนึ่ง แต่ขาดการวางแผนการวิจัยที่ดี ทำให้ไม่สามารถตอบคำถามหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ยังขาดฐานข้อมูลทั้งในเรื่องขององค์ความรู้และบุคลากรวิจัยและขาดแรงจูงใจสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ในงานวิจัยด้านนี้ สำหรับปัญหาและอุปสรรคในด้าน molecular genetics คือ ขาดพัฒนาการด้าน molecular markers, ขาด software สำหรับวิเคราะห์ผลการวิจัยและขาดการประสานความรู้ทางด้านสถิติและชีวเคมี การวิจัยในอนาคตจึงควรสนับสนุนการศึกษาที่นำไปสู่การสร้างสารทดแทนการนำเข้า, การศึกษา genetic variation เชิงระบาดวิทยา, การศึกษาในกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่มีศักยภาพในเชิงพาณิชย์ และการศึกษา impact ของสิ่งมีชีวิตที่พันธุกรรมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตจำเป็นต้องผสมผสานเทคนิคทางด้าน cytogenetics กับ molecular genetics ให้สอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น ที่ประชุมยังได้เสนอแนะให้สร้างเครือข่ายนักวิจัยด้านพันธุศาสตร์ด้วย

➤ กลุ่มการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ

ได้มีการบรรยายและอภิปรายในเรื่องของการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตในกลุ่มจุลินทรีย์, พืช และสิ่งมีชีวิตในทะเล ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการผลิตสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่อาจนำไปประยุกต์ใช้ในด้านการแพทย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม และการพาณิชย์ รวมทั้งได้มีการนำเสนอตัวอย่างงานวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตสมุนไพรไทยในระบบสาธารณสุขมูลฐาน ที่โรงพยาบาลบางกระพุ่ม จ. พิษณุโลก ซึ่งประสบความสำเร็จในการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นจากชาวบ้านในการใช้สมุนไพร การจัดการทรัพยากรท้องถิ่นโดยชุมชน และการใช้เทคโนโลยียุคใหม่เพื่อยกระดับระบบสาธารณสุขมูลฐาน สร้างงาน กระจายรายได้ให้กับชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถของชุมชนในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ส่วนการศึกษาวิจัยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทยในภาพรวมนั้น ที่ประชุมกลุ่มมีความเห็นว่ายังต้องการการสนับสนุนในอีกหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้านการพัฒนาขีดความสามารถทางเทคโนโลยี การสนับสนุนข้อมูลองค์ความรู้พื้นฐาน การพัฒนาความสามารถของบุคลากรวิจัย และความเชื่อมโยงระหว่างนักวิจัยในสาขาต่างๆ

❀ การเสวนาระหว่างนักวิจัย และนักศึกษา กับผู้อำนวยการโครงการ BRT และฝ่ายเลขานุการฯ ❀

ในภาพรวมของการเสวนา ได้สร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานระหว่างฝ่ายเลขานุการและผู้รับทุน เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน การร่วมกันคิดร่วมกันแก้ไขปัญหา ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานของโครงการ BRT ในเฟสต่อไป

ประเด็นที่ได้มีการนำเสนอในการเสวนาของนักวิจัย ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับบริหารการจัดการเงินทูลขั้นตอนการปฏิบัติในการขอใช้เงินทูลข้ามหมวดงบประมาณ การหักภาษีจากค่าตอบแทนนักวิจัย การจัดทำ (ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์ การปรับปรุงแก้ไขรายงานฉบับสมบูรณ์ตามผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ การพิจารณาค่าบริการโครงการ (overhead) การ

สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือเผยแพร่ทางวิชาการ การจัดการข้อมูลโดยผ่าน website ของโครงการ BRT เป็นต้น

ส่วนประเด็นจากการเสวนาของนักศึกษา ได้แก่ การจัดส่งรายงานให้ตรงเวลา การจัดทำรายงานวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ การจัดทำรายงานการเงิน การเร่งตีพิมพ์ผลงานวิทยานิพนธ์ การพิจารณาค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ ขั้นตอนการพิจารณาโครงการวิทยานิพนธ์ และการขอความร่วมมือจากนักศึกษาให้แจ้งความคืบหน้าของการตีพิมพ์ สถานภาพของการประกอบอาชีพ การเปลี่ยนแปลงที่ติดต่อหลังจากจบโครงการ หรือกำลังจะจบโครงการ เป็นต้น

❀ กิจกรรมสำหรับเยาวชน ❀

การประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ในแต่ละครั้ง ได้จัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนขึ้น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยอาศัยการจัดประกวดเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้เยาวชนมีส่วนร่วมดังกล่าวในปีนี้ได้มีการจัดประกวดเขียนการ์ตูนในแนวอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งผลงานที่ส่งเข้าประกวดมีทั้งสิ้น 107 เรื่อง เป็นผลงานระดับประถมศึกษา 91 เรื่อง มัธยมศึกษา 15 เรื่อง และอุดมศึกษา 1 เรื่อง

ผลการตัดสินจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ คุณสุรพล พิทยาสกุล นักเขียนการ์ตูนจากหนังสือพิมพ์ข่าวสด เจ้าของคอลัมน์ “หนูนากับป่าแจ่ม” คุณกานต์ รัตนจุล ฝ่ายศิลปกรรม จากสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย และคุณอุทัย

ตรีสุคนธ์ ฝ่ายเลขานุการโครงการ BRT ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ายังมีผลงานใดเหมาะสมจะได้รับรางวัลที่ 1 เนื่องจากยังขาดความสมบูรณ์ทั้งในแง่ของศิลปะการวาดการ์ตูน การผูกเรื่อง และเนื้อหาที่ยังไม่เด่นชัด แต่คณะกรรมการก็ได้คัดเลือกผลงาน 2 เรื่อง ในระดับประถมศึกษา ได้แก่ เรื่อง “บ้านกล้วยพัฒนา” จาก ด.ช. ลักษณะภรณ์ โคมพันธ์ โรงเรียนวัดบุญลือ จ. อุทัยธานี และเรื่อง “สะเดาของเรา” จาก ด.ญ. เกศแก้ว หลาบหนองแสง โรงเรียนบ้านดงกลาง จ. อุดรธานี และอีก 3 เรื่องในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งได้แก่ เรื่อง “ความหวังของเต่าทะเล” จาก ด.ช. อัครวิษณุ เอี่ยมสำอางค์ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม เรื่อง “จุกเด็กดี” จาก ด.ญ. ปิยพร สนวนนอก โรงเรียนบ้านลานวิทยาคม จ.ขอนแก่น และเรื่อง “ผักปลอดสารพิษ” จากนายทศพร เพ็ญรอด โรงเรียนอุดรดิตถ์ ให้ได้รับรางวัลชมเชย ส่วนระดับอุดมศึกษานั้น ไม่มีผลงานใดเหมาะสมจะได้รับรางวัล

❀ รางวัลโปสเตอร์ดีเด่น ❀

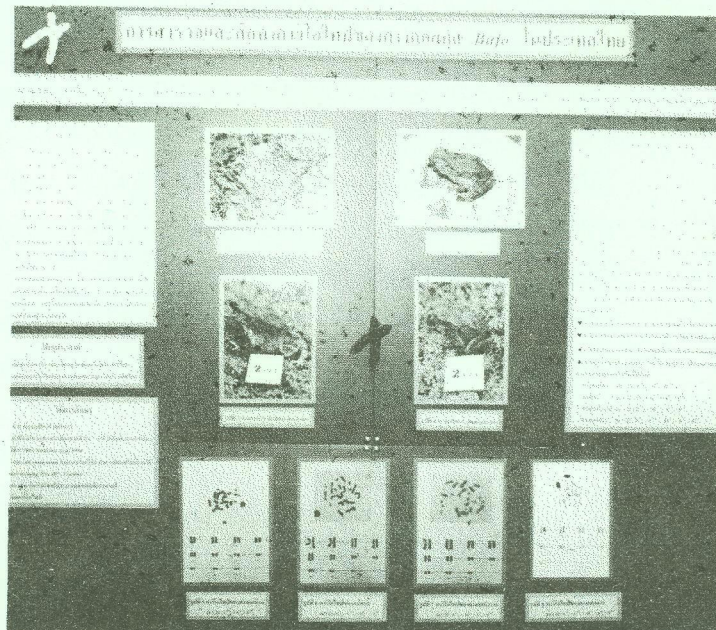
การคัดเลือกรางวัลโปสเตอร์ดีเด่น ถือเป็น ส่วนผลักดันให้ผู้รับทุนมองเห็นความสำคัญของการนำเสนอผลงานวิจัยในรูปแบบโปสเตอร์ และสร้างเสริมประสบการณ์ ทักษะ ในการจัดโปสเตอร์ให้มีความน่าสนใจ และมีคุณภาพ

แม้ว่าจำนวนโปสเตอร์ที่จัดแสดงในปีนี้จะลดลงกว่าปีก่อน คือมีทั้งหมด 141 เรื่อง แต่โดยภาพรวมพบว่าคุณภาพ และมาตรฐานของการนำเสนอโปสเตอร์ดีขึ้นกว่าปีที่แล้ว ซึ่งได้สร้างความลำบากใจแก่คณะกรรมการตัดสินเป็นอย่างยิ่ง คณะกรรมการประกอบด้วย รศ. สุชาติดา ชินะจิตร และ ดร. วีระชัย ณ นคร กรรมการบริหารโครงการ BRT, ศ. กาญจนภาชนัน ลีวโมहनันต์, ดร. มาลี สุวรรณอัครดี, ดร. ฉวีวรรณ หุตะเจริญ, รศ. ทวีศักดิ์ บุญเกิด, รศ. สมศักดิ์ ปัญหา, รศ. สมโภชน์ ศรีโกสามาตร, ศ. อุทัยรัตน์ ณ นคร และ รศ. วันชัย ดีเอกนามกุล ผู้ประสานงานของการประชุมกลุ่มย่อย รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่ได้ลงคะแนนในใบคัดเลือกโปสเตอร์ดีเด่น (Popular Vote)

ผลคะแนนจากใบคัดเลือกโปสเตอร์ดีเด่นที่ได้รับทั้งสิ้น 143 ใบ ถูกนำมาพิจารณาเป็นส่วนประกอบการคัดเลือกของคณะกรรมการทั้ง 10 ท่าน โดยพิจารณาจากเนื้อหาทางวิชาการ ศิลปะและรูปแบบการนำเสนอ ความน่าสนใจ และการปฏิบัติตามกติกาการจัดโปสเตอร์ที่โครงการ BRT กำหนดไว้ เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน ในปีนี้มีผู้ได้รับรางวัลโปสเตอร์ดีเด่น 5 ท่าน ได้แก่

1. หมายเลข 71 เรื่อง “Morphology of heptageniid Mayflies (Ephemeroptera: Heptageniidae) in Yakraue and Phromlaeng” BRT 542091
นายบุญเสฐียร บุญสูง
นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาชีววิทยา
คณะวิทยาศาสตร์ ม.ขอนแก่น

2. หมายเลข 110 เรื่อง “การสำรวจและศึกษาคาโรโอไทป์ของคางคกสกุล *Bufo* ในประเทศไทย” BRT 542018 นายพรณรงค์ สิริปิยะสิงห์ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. หมายเลข 47 เรื่อง “Taxonomic Study of Genus *Macaranga* Thouars (Euphorbiaceae) in Thailand” BRT 540055 นางสาวอัจฉรา ติระวัฒนานนท์ นักศึกษาปริญญาโทซึ่งสำเร็จการศึกษาแล้ว จาก ภาควิชาพฤกษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย ม.เกษตรศาสตร์
4. หมายเลข 33 เรื่อง “ความหลากหลายของพรรณไม้บริเวณวนอุทยานน้ำตกขุนกรณ์ จ. เชียงราย” BRT 140009 รศ. ทวีศักดิ์ บุญเกิด จาก ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. หมายเลข 113 เรื่อง “การศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของโคขาวลำพูน โดยใช้ไมโครเซทเทลไลท์ มาร์คเกอร์” BRT 140013 รศ.เพทาย พงษ์เพียรจันทร์ จาก ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ ม.เชียงใหม่

✿ เอกสารวิชาการแจกผู้เข้าร่วมประชุม ✿

ผลการประเมินเกี่ยวกับเอกสารวิชาการที่แจกในการประชุม 82% เห็นว่ามีคุณค่าทางวิชาการดี และ 73% เห็นว่ารูปแบบของหนังสือเหมาะสมดีแล้ว สำหรับข้อเสนอนี้เพิ่มเติมในการจัดทำครั้งต่อไป เช่น โครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ควรจัดทำเป็น full paper มีวิธีการวิจัย ผลการวิจัย และภาพประกอบ ส่วนโครงการที่กำลังดำเนินงานอยู่ควรจัดทำเป็นบทความย่อ, ควรทำบทความปริทัศน์เหมือนครั้งนี้ แต่ควรพิจารณาผู้เขียนให้หลากหลายกว่านี้, ควรทำเอกสารรวบรวมรายชื่อ new record และ new species ที่พบโดยนักวิจัยที่ได้รับทุนจากโครงการ BRT เป็นต้น

✿ เก็บตกเรื่องราวจากบทความย่อ ✿

หนังสือรวมเล่มบทความย่อโครงการวิจัย/วิทยานิพนธ์ ได้รวบรวมบทความย่อไว้ทั้งหมด 252 เรื่อง แบ่งเป็นโครงการวิจัย 85 เรื่อง และวิทยานิพนธ์ 167 เรื่อง ผู้ที่ตรวจต้นฉบับที่เป็นภาษาอังกฤษ ได้แก่ Dr. John Milne มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้รวบรวมสถิติการแก้ไขต้นฉบับบทความย่อ (เฉพาะที่เป็นภาษาอังกฤษ) ที่ผู้รับทุนของโครงการ BRT เขียนส่งมา จากตารางข้างล่างนี้จะเห็นได้ว่ามีบทความย่อถึง 97 เรื่อง (จากจำนวนที่ส่งให้แก้ไขทั้งหมด 215 เรื่อง) ต้องแก้ไขต้นฉบับถึง 3 ครั้ง ส่วนบทความย่อที่แก้ไขเพียง

ครั้งเดียวนั้นมีเพียง 11 เรื่อง ในขณะที่เดียวกันพบว่า มีบทความย่อจำนวนหนึ่งที่ต้องแก้ไขมากกว่า 3 ครั้ง สะท้อนให้เห็นว่าผู้รับทุนของโครงการ BRT โดยเฉพาะนักศึกษา ยังต้องการการฝึกฝน และพัฒนาทักษะในการเขียนบทความวิชาการที่เป็นภาษาอังกฤษอีกมาก อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีส่วนร่วมในการชี้แนะ และนักศึกษาควรฝึกหัดประสบการณ์และฝึกฝนทักษะในการเขียนให้มากกว่านี้ เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการในระดับสากลในวันข้างหน้า

	No. of drafts required to finish abstract				
	1	2	3	4	5
No. of abstracts	11	88	97	16	3
% of abstracts	5.1	41	45.1	7.4	1.4

source: Dr. John Milne

โปสเตอร์จำนวน 141 เรื่อง ได้จัดแสดงแยกตามกลุ่มสิ่งมีชีวิต และสาขางานวิจัยให้สอดคล้องกับลำดับเนื้อหาในหนังสือ "รวมบทความย่อโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์" ซึ่งในจำนวนนี้มีโปสเตอร์ 17 เรื่อง ที่ไม่พบในหนังสือรวมเล่มบทความย่อโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์ ในขณะที่มีผลงานวิจัยจำนวน 112 เรื่อง ที่ได้เขียนบทความย่อ แต่ไม่ได้นำเสนอในรูปแบบโปสเตอร์